

ELENA LAZĂR
NICOLAE DRAGOȘ COSTESCU

DREPTUL EUROPEAN AL INTERNETULUI

Ediția a 2-a

Editura
Stamangiu
2024

CUPRINS

Capitolul 1. Semnătura electronică – definiții, reglementare

și regim juridic _____	1
<i>Secțiunea 1. Definiție și reglementare</i> _____	1
<i>Secțiunea a 2-a. Tipuri de semnătură electronică</i> _____	4
<i>Secțiunea a 3-a. Regimul juridic al semnăturii electronice</i> _____	8
<i>Secțiunea a 4-a. Recunoașterea semnăturilor electronice</i> _____	11
<i>Secțiunea a 5-a. Semnătura electronică în relația cu autoritățile/instituțiile publice</i> _____	12
<i>Secțiunea a 6-a. Semnătura electronică la încheierea contractelor individuale de muncă</i> _____	14
ANEXA 1.1 _____	17
<i>Verificarea validității unei semnături electronice</i> _____	17
<i>Tipuri de semnătură electronică ilustrate progresiv în funcție de gradul de încredere furnizat</i> _____	18
<i>Datele regăsite pe certificatul calificat al semnăturii electronice</i> _____	19

Capitolul 2. E-commerce – cadrul legal și probleme specifice _____ 20

<i>Secțiunea 1. Dispoziții generale. Instrumente relevante pentru comerțul electronic</i> _____	20
<i>Secțiunea a 2-a. Obiectivele și aplicabilitatea directivei ECD</i> _____	24
<i>Secțiunea a 3-a. Interpretarea conceptelor cheie ale ECD</i> _____	31
<i>Secțiunea a 4-a. Conturarea viitorului digital al Europei și noi orientări care influențează comerțul digital</i> _____	38
§1. Introducere _____	38
§2. Pachetul legislativ privind bunurile și serviciile digitale. Avantaje conferite consumatorilor _____	38
2.1. Regulamentul privind piețe contestabile și echitabile în sectorul digital _____	39
2.2. Regulamentul privind o piață unică pentru serviciile digitale _____	41
<i>Secțiunea a 5-a. Contracte electronice</i> _____	45
§1. Contracte electronice _____	45
§2. Contractele de tip <i>shrinkwrap</i> , <i>clickwrap</i> și <i>browsewrap</i> _____	50
2.1. Noțiune _____	50

2.2. Hotărâri relevante în domeniul contractelor electronice de tip <i>clickwrap</i> _____	51
2.2.1. Cauza C-322/14, <i>CarsOnTheWeb</i> _____	51
2.2.2. Cauza C-49/11, <i>Content Services</i> _____	53
2.2.3. Cauza C-536/20, <i>Tiketa</i> _____	54
2.3. Hotărâri relevante în domeniul contractelor electronice de tip <i>browsewrap</i> _____	56
2.3.1. Cauza <i>Vitacost.com, Inc. c. James McCants</i> _____	56
2.3.2. Cauza <i>Alejandro Gutierrez c. FriendFinder Networks Inc</i> _____	57
ANEXA 2.1 _____	60
<i>Cauza „Uber” vs. cauza „Star Taxi”</i> _____	60
<i>Cauza „Uber” vs. cauza „Airbnb”</i> _____	62
Capitolul 3. Nume de domeniu. Reglementare.	
Soluționare diferende _____	64
<i>Secțiunea 1. Noțiune și reglementare</i> _____	64
<i>Secțiunea a 2-a. Clasificarea numelor de domeniu</i> _____	65
<i>Secțiunea a 3-a. Procedura pentru înregistrarea numelui de domeniu</i> _____	66
<i>Secțiunea a 4-a. Conflictul între numele de domeniu și marcă</i> _____	66
<i>Secțiunea a 5-a. Proceduri de soluționare a litigiilor privind numele de domeniu</i> _____	67
5.1. Politica uniformă de soluționare a litigiilor privind numele de domeniu _____	67
5.2. Sistem uniform de suspendare rapidă _____	68
5.3. Procedura de soluționare a litigiilor post-delegare a mărcilor _____	69
5.4. Obiecția privind drepturile legale _____	70
ANEXA 3.1 _____	71
Capitolul 4. Protecția bazelor de date și a programelor de calculator _____	73
<i>Secțiunea 1. Protecția bazelor de date</i> _____	73
<i>Secțiunea a 2-a. Protecția programelor de calculator</i> _____	77
ANEXA 4.1 _____	81
<i>Data Act. Prezentare și interacțiune cu Directiva privind protecția bazelor de date</i> _____	81

Capitolul 5. Răspunderea furnizorilor intermediari de servicii ale societății informaționale	84
<i>Secțiunea 1. Noțiuni și cadru legislativ</i>	84
<i>Secțiunea a 2-a. Tipurile de răspundere prevăzute de Directiva ECD</i>	86
<i>Secțiunea a 3-a. Doctrina rolului pasiv aplicabilă furnizorilor intermediari de servicii</i>	89
<i>Secțiunea a 4-a. Interdicția impunerii unei obligații generale de supraveghere în sarcina furnizorilor</i>	99
<i>Secțiunea a 5-a. DSA, DSMCR și răspunderea furnizorilor intermediari de servicii</i>	113
§1. Necesitatea unui nou cadru de reglementare	113
§2. DSMCR – noi modificări aduse regimului de răspundere	116
§3. DSA – noi modificări aduse regimului de răspundere	118
ANEXA 5.1	125
<i>Scarlet vs. SABAM – SABAM vs. Netlog</i>	125
ANEXA 5.2	131
Capitolul 6. Jurisdicția în mediul online conform Regulamentului (UE) nr. 1215/2012	132
<i>Secțiunea 1. Noțiuni. Instrumente relevante</i>	132
<i>Secțiunea a 2-a. Locul de executare a obligației – art. 7 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012</i>	137
<i>Secțiunea a 3-a. Criteriile accesibilității și locului centrului de interese al reclamantului în materie delictuală – art. 7 alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012</i>	141
<i>Secțiunea a 4-a. Particularitatea jurisdicției în cazul încălcării drepturilor de proprietate intelectuală în mediul online</i>	147
<i>Secțiunea a 5-a. Jurisdicția întemeiată pe sediul unității – art. 7 alin. (5) din Regulamentul (UE) 1215/2012</i>	155
<i>Secțiunea a 6-a. Jurisdicția în raport cu contractele încheiate cu consumatorii – criteriul direcționării – art. 17-19 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012</i>	158
ANEXA 6.1	172
<i>Regulamentul Bruxelles I bis [(UE) 1215/2012] – Ce instanță este competentă să judece?</i>	172

Capitolul 7. Legea aplicabilă și conflictele de legi în mediul online	173
<i>Secțiunea 1. Legea aplicabilă obligațiilor contractuale</i>	173
<i>Secțiunea a 2-a. Legea aplicabilă obligațiilor necontractuale</i>	182
ANEXA 7.1	194
<i>Regulamentul Roma I [(CE) 593/2008] – Ce lege se aplică obligațiilor contractuale?</i>	194
ANEXA 7.2	195
<i>Regulamentul Roma II [(CE) 864/2007] – Ce regulă se aplică obligațiilor non contractuale?</i>	195
Capitolul 8. Operațiunile cibernetice și legislația privind securitatea cibernetică în UE	196
<i>Secțiunea 1. Noțiuni introductive</i>	196
<i>Secțiunea a 2-a. Tipologia operațiunilor cibernetice</i>	197
<i>Secțiunea a 3-a. Interesul UE față de securitatea cibernetică – legislația și principalii actori în domeniu</i>	204
§1. Noțiune	204
§2. Cronologia legislației UE cu privire la securitatea cibernetică	205
§3. Actorii spațiului cibernetic european	213
3.1. ENISA: Agenția Uniunii Europene pentru Securitate Cibernetică	213
3.2. Centrul European de Combatere a Criminalității Informatic (EC3)	214
3.3. Alianța globală împotriva abuzurilor sexuale online asupra copiilor	215
3.4. Centrul european de competențe în domeniul industrial, tehnologic și de cercetare în materie de securitate cibernetică și a Rețelei de centre naționale de coordonare	215
ANEXA 8.1	217
Capitolul 9. Criminalitatea informatică în viziunea Convenției de la Budapesta și teorii jurisdicționale privind criminalitatea informatică	224
<i>Secțiunea 1. Concept și definiții</i>	224
<i>Secțiunea a 2-a. Convenția de la Budapesta și protocoalele sale adiționale – instrumente ale reglementării criminalității informatic la nivel european</i>	226
§1. Adoptarea, semnarea și aplicarea Convenției de la Budapesta	226

§2. Adoptarea și aplicarea protocoalelor adiționale _____	227
2.1. Primul protocol adițional _____	227
2.2. Cel de-al doilea protocol adițional _____	227
2.2.1 Importanța celui de-al doilea protocol adițional pentru investigarea și colectarea dovezilor în mediul online _	228
2.2.2. Consolidarea cooperării directe cu prestatorii de servicii din alte state _____	230
2.2.3. Consolidarea cooperării internaționale între autorități _	230
2.2.4. Asistența reciprocă de urgență _____	232
2.3. Convenția de la Budapesta – cadru general și particularități _	233
<i>Secțiunea a 3-a. Teorii aplicabile infracțiunilor informatice _____</i>	241
§ 1. Teoria teritorialității _____	244
§ 2. Teoria naționalității _____	248
§ 3. Teoria personalității pasive _____	249
§ 4. Teoria protecției _____	251
§ 5. Teoria universalității _____	252
<i>Secțiunea a 4-a. Aplicarea teoriilor din perspectiva Convenției de la Budapesta _____</i>	252
ANEXA 9.1 _____	258
Capitolul 10. Investigațiile digitale – aspecte jurisdicționale _____	259
<i>Secțiunea 1. Soluții în localizarea datelor _____</i>	259
2.1. Cooperarea internațională prin MLA _____	259
2.2. Extinderea unilaterală a jurisdicției statelor în afara teritoriului lor _____	263
2.3. Crearea unui cadru internațional de cooperare _____	276
2.4. Cooperarea voluntară și informală cu furnizorii de servicii de internet (FSI) privați, străini, fără a recurge la puteri coercitive formale _____	280
Capitolul 11. Inteligența artificială și reglementarea sa la nivel european. Inteligența artificială și profilingul _____	282
<i>Secțiunea 1. Inteligența artificială și reglementarea sa la nivel european _____</i>	282
<i>Secțiunea a 2-a. Inteligența artificială, crearea de profiluri și RGPD _</i>	297
<i>Secțiunea a 3-a. Încadrarea luării deciziei automate și inteligența artificială _____</i>	304
§1. Principiul prevăzut în art. 22 alin. (1) RGPD _____	304

§2. Excepțiile generale și regula specifică prevăzute în art. 22 alin. (2) RGPD _____	308
§3. Drepturile persoanelor în cazul deciziilor automate în textul Regulamentului RGPD _____	310
ANEXA 11.1 _____	317
Capitolul 12. Internetul și libertatea de exprimare	
în lumina jurisprudenței C.E.D.O. _____	318
<i>Secțiunea 1. Prezentare generală</i> _____	318
<i>Secțiunea a 2-a. Blocarea sau deconectarea site-urilor web și a conturilor de rețele sociale</i> _____	321
<i>Secțiunea a 3-a. Ingerințele în conținutul online ofensator (hate speech) sau extremist</i> _____	328
<i>Secțiunea a 4-a. Răspunderea platformelor media online pentru conținut generat de utilizatori și pentru hyperlinkuri</i> _____	335
<i>Secțiunea a 5-a. Încălcările drepturilor de autor online și libertatea de exprimare online</i> _____	344
BIBLIOGRAFIE _____	351